

«با نتانیاهو دوست نیستیم»، سیاستی برای اسطوره‌سازی و روابط با دولت جدید اسرائیل!

اردوغان و فراموشی دوستی با اسرائیل

اردوغان با درک شرایط سیاسی اسرائیل و پایان دوره نتانیاهو در این کشور، تلاش داشته است تا از ماجرای داخلی سپهر سیاسی اسرائیل به نفع خود بهره‌برداری نموده و ضمن انحراف توجه به مسایل داخلی ترکیه، به دولت جدید اسرائیل که از مخالفان سرسخت نتانیاهو هستند، پیام دوستی و همکاری ارسال نماید.

سیاستگذاری عمومی، جهانی از سیاست‌هایی است که یک حکمرانی را حفظ نموده و تثبیت می‌نماید. سیاستگذاری عمومی بیشتر در چارچوب قدرت‌یابی و اقتدار سیاستگذاران یا حکمرانی تعریف و اجرا می‌گردد، در چنین شرایطی است که سیاستگذاری خارجی نیز تابعی از سیاست یا وضعیت داخلی هر کشور یا دولت می‌باشد.

اگر بخواهیم سیاست را با این عقیده جرج سورل آنارشیست که می‌گوید: سیاست عبارت است از هنر الهام بخشیدن به دیگران با اسطوره‌های عظیم، تعریف نمائیم، سیاستگذاری خارجی همواره سیاست‌های جدید خود را در قالب هنر الهام‌بخشی به دیگران طرح می‌نماید. در چنین فرآیندی است که یک اسطوره می‌تواند در قالب یک شخصیت حتی یک آرمان تصویر گردد. تصویری از آرمان بزرگ فلسطین، جنبش حماس، شخصیت‌های اسطوره‌ای سیاستگذاری جهانی در سطح سران دولت‌ها یا فرماندهان فرامرزی مانند سردار قاسم سلیمانی و ... که الگوهای چالش بزرگ فلسطین در عصر کنونی هستند.

هر کدام از شخصیت‌های اسطوره‌ای بزرگ که در سیاستگذاری خارجی مورد توجه قرار می‌گیرند، دارای دو چهره هستند که یک چهره آنان بر شخصیت میدانی آنان و چهره دیگر بر نقش دیپلماسی آنان معطوف است. در مناقشه فلسطین و آرمان بزرگ آزادی فلسطین، سردار سلیمانی دارای دو چهره موازی و همسو در تحقق آرمان فلسطین بودند و همچنان به عنوان یک اسطوره بزرگ در این مورد مطرح هستند.

اما در همین چالش فلسطین با صدها و هزاران تصویر و تصور دروغین از اسطوره‌های ذهنی مواجه هستیم که همگی دروغین بوده و نه تنها الگو یا سرمشق بزرگ نیستند، بلکه نیرنگ‌سازی هستند که می‌خواهند با سواستفاده از آرمان فلسطین، ضمن تصویرسازی خود به عنوان یک اسطوره یا الگوی بزرگ، به کسب قدرت یا حفظ و افزایش قدرت خود در نظام داخلی کشور خویش یا در صحنه جهانی اقدام نمایند.

یکی از برجسته‌ترین اسطوره‌های دروغین دو دهه اخیر مسئله فلسطین را می‌توان جناب آقای رجب طیب اردوغان رئیس جمهور کنونی ترکیه دانست که سیاستگذاری خارجی ایشان به بهره‌برداری از مسئله فلسطین و الگوسازی دروغین از

نقش وی در این مسئله معطوف بوده است.

سیاستگذاری خارجی دولت اردوغان با رویکرد اسطوره‌سازی دروغین از ایشان در مسئله فلسطین را در چند محور زیر مورد کنکاش قرار می‌دهیم:

یکم - اسطوره دروغین و میزبانی از رئیس‌جمهور اسرائیل: رجب طیب اردوغان به عنوان یکی از قدرتمندترین رهبران دولت‌های اسلامی دو دهه اخیر همواره از مسئله فلسطین برای کسب و افزایش پرستیژ بین‌المللی خود بهره برده است. آرمان آزادی فلسطین یکی از ارکان سیاستگذاری خارجی دولت ترکیه بوده است که البته تنها هدف آن اسطوره‌سازی و الگوسازی از رهبر این کشور یعنی رجب طیب اردوغان بوده است.

اردوغان در میانه جنگ ۱۲ روزه ۲۰۲۱ دولت فلسطینی غزه با اسرائیل سعی در کسب منافع بیشتر از مسیر اسطوره‌سازی خود داشت. ایشان در یک سخنرانی در جمع اعضای حزب حاکم عدالت و توسعه می‌گویند: نتانیاهاو هیچ وقت دوست ما نبوده و نخواهد بود. به مبارزه با نتانیاهاو ادامه خواهیم داد. من فقط با شیمون پرز، رئیس پیشین اسرائیل در اجلاس داووس دیدار کردم. ۲.

اردوغان در مورد بنیامین نتانیاهاو و شیمون پرز دروغ گفته است، زیرا وی بارها خواستار برقراری روابط نزدیک با دولت نتانیاهاو شده و البته با موضع سخت دولت اسرائیل مواجه شده است. از سوی دیگر گویا اردوغان فراموش نموده است که قبل از آن که در اجلاس داووس ۲۰۰۹ در یک برنامه نمایشی به نزاع لفظی و تنها لفظی (زیرا بهترین روابط اقتصادی و ... را دولت اسرائیل داشتند) با شیمون پرز بپردازند، در سال ۲۰۰۷ میزبان شیمون پرز رئیس‌جمهور اسرائیل در مجلس ترکیه بوند!

اردوغان در ۲۰۰۷ در حالی که نخست وزیر ترکیه بود در مجلس ملی ترکیه میزبان شیمون پرز و شاهد سخنرانی پرز در مجلس ترکیه بود که طی چند دهه قبل از آن چنین رویدادی یعنی سخنرانی یک مقام بلندپایه اسرائیلی در مجلس ترکیه و بلکه هیچ مجلس کشورهای اسلامی سابقه نداشته است. ۳.

دولت ترکیه به نخست‌وزیری رجب طیب اردوغان در ۲۰۰۷ میزبان شیمون پرز بود و توافق‌های اقتصادی با یکدیگر امضا نمودند که بیشتر بر سیاست کسب پرستیژ دولت ترکیه در سیاست جهانی و منطقه‌ای استوار بود. اردوغان که اکنون سعی در اسطوره‌سازی از خود در اذهان عمومی دارد، تنها رهبر دولت‌های اسلامی است که حاضر به پذیرش سخنرانی یک مقام ارشد اسرائیلی در مجلس خود شده است.

دوم - فلسطین دستاویز انحراف افکار عمومی ترکیه: یکی از مؤلفه‌های اصلی سیاستگذاران جهان اسلام در استفاده از آرمان آزادی فلسطین در سیاست خارجی خود را می‌توان تغییر افکار عمومی شهروندان خود نسبت به مسایل داخلی دانست. در چنین وضعیتی است که رهبران و سیاستگذاران ارشد دولت‌های اسلامی برای انحراف افکار عمومی از مسایل یا بحران‌های بزرگ داخلی و خارجی تهدید کننده قدرت‌شان، به مسئله فلسطین متوسل شده و حداکثر سواستفاده از بحران فلسطین را دارند اما هرگز قادر نبوده یا نیت و اراده‌ای برای ارسال حتی یک فشنگ به نوار غزه ندارند!

ترکیه طی ماه‌های اخیر به شدت درگیر مسایل و بحران‌های اقتصادی مانند: کاهش شدید ارزش لیر در مقابل ارزهای خارجی، افزایش نرخ بیکاری، تنش‌های خارجی با اتحادیه اروپا، آمریکا به‌خصوص به رسمیت شناختن نسل‌کشی ارمنی توسط دولت عثمانی در ۱۹۱۵ و ... بوده است. در این شرایط است که بنیان‌های اقتدار داخلی و خارجی دولت اردوغان به لرزه افتاده، دروازه‌های زوال و فروپاشی بر ایشان گشوده شده است.

وضعیت داخلی ترکیه به گونه‌ای است که افکار عمومی شهروندان این کشور به شدت علیه دولت اردوغان هستند. فضای اختناق و استبدادی دولت اردوغان با بهانه‌هایی مانند مبارزه با کودتاچیان ۲۰۱۶ و سازمان فتح‌الله گولن، مبارزه با پ‌ک‌ک و سایر گروه‌های کرد در شمال عراق و سوریه از جمله تاکتیک‌های اردوغان برای انحراف افکار عمومی ترکیه از مسئله مهم فساد اقتصادی، سیاسی، استبداد و دیکتاتوری اردوغان و حزب عدالت و توسعه در ترکیه است که بخشی از آن در افشاگری‌های سادات پکر () یکی از سران مافیای ترکیه علیه اردوغان و بسیاری سران دولت و حزبش قابل مشاهده است. ۴.

سادات پکر به عنوان یک اوباشگر بزرگ و رئیس یک سازمان مافیایی در افشاگری خود به روندی از ترورهای سیاسی در این کشور اشاره داشته و بسیاری از نزدیکان سیاسی اردوغان از جمله سلیمان سویلو وزیر کشور قدرتمند کنونی ترکیه را به دریافت رشوه، اقدامات مافیایی و جنایتکارانه حتی علیه برات آلبیراک داماد اردوغان متهم نموده است. ۵.

در چنین شرایطی که دولت ترکیه و حزب عدالت و توسعه این کشور و شخص رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه در مظان اتهام‌های بزرگ داخلی قرار داشته و صحنه سیاسی و اجتماعی این کشور به شدت آشفته و آشوبناک علیه اردوغان است، بهترین سیاست را می‌توان همین برجسته‌سازی مسئله فلسطین و دشمن‌نمایی دروغین از بنیامین نتانیاهاو توسط اردوغان دانست تا افکار عمومی ترکیه به مسایل خارجی به‌خصوص فلسطین منحرف گردد.

سوم - التماس برای برقراری روابط و دوستی با اسرائیل یا دشمنی دروغین با نتانیاهاو: یکی دیگر از جلوه‌های

سیاستگذاری خارجی دولت ترکیه و اسطوره‌سازی دروغبن از رجب طیب اردوغان در مسئله فلسطین را می‌توان در درخواست‌ها و تلاش‌های دولت کنونی ترکیه در اواخر سال میلادی ۲۰۲۰ مشاهده نمود که اردوغان به صراحت خواهان روابط بهتر با اسرائیل و دولت نتانیاهو بودند.

در ماه‌های پایانی ۲۰۲۰ بود که رجب طیب اردوغان درخواست عادی‌سازی و روابط بهتر با دولت نتانیاهو را پس از نماز جمعه استانبول مطرح نمودند و البته مشاور ارشد ایشان اعلام نیز نمودند که ترکیه منتظر چراغ سبز دولت نتانیاهو برای برقراری روابط و اعزام سفیر بوده و به صراحت می‌گویند که: اگر اسرائیل به اندازه یک قدم پا پیش بگذارد، ترکیه شاید بتواند دو قدم جلوتر برود. ۷.

آرزوی دولت اردوغان برای برقرار روابط بهتر میان ترکیه و اسرائیل چنان شدت یافته بود که تنها منتظر یک چراغ سبز دولت نتانیاهو بودند تا با یک قدم اسرائیل، دولت اردوغان دو قدم به سوی بهبود روابط با اسرائیل و تبادل سفیر بردارند. در واقع دولت اردوغان برای بهبود روابط با دولت نتانیاهو به التماس افتاده بود.

*

بسیاری از حاکمان یا سیاستگذاران ارشد در طول تاریخ سعی در نمایش یک چهره اسطوره‌ای از خویش داشته‌اند تا از این مسیر خود را به عنوان یک الگوی الهام‌بخش برای سایرین معرفی نمایند. در این فرآیند است که برخی مسایل یا چالش‌های مهم منطقه‌ای یا جهانی به دستاویز این سیاستگذاران زیرک تبدیل شده و میدانی برای قدرت‌نمایی آنان می‌گردد. مسئله فلسطین و آرمان آزادی قدس از جمله این چالش‌های مهم جهانی است که همواره مورد بهره‌برداری برخی سران و سیاستگذاران ارشد جهان اسلام قرار گرفته است.

دولت ترکیه به رهبری رجب طیب اردوغان طی دو دهه اخیر سعی در ساختن اسطوره‌ای از خود در جهان اسلام داشته است که بتواند سرمشق سایر بازیگران منطقه‌ای و جهانی گردد. در فرآیند اسطوره‌سازی و الگوسازی دولت ترکیه با دستاویز آرمان آزادی فلسطین، رجب طیب اردوغان و اقدامات و سخنان ایشان پیرامون فلسطین به عنوان حامی اصلی فلسطین در جهان به نمایش درمی‌آید!

در حالی که همه پیش‌بینی‌ها بر پایان دولت نتانیاهو و قدرت گرفتن دولتی جدید در اسرائیل دلالت داشتند، سخنان رجب طیب اردوغان که گفته‌اند نتانیاهو هیچ وقت دوست ما نبوده و نخواهد بود. به مبارزه با نتانیاهو ادامه خواهیم داد را می‌توان یک تاکتیک دانست که علاوه بر کسب پرستیژ در افکار عمومی جهان اسلام با سواستفاده از آرمان فلسطین، پیامی به دولت جدید اسرائیل نیز محسوب می‌گردد که اردوغان دشمن نتانیاهو بوده و می‌تواند دوست خوب دولت جدید

**

پیشینه دوستی و همکاری نزدیک و گسترده دولت ترکیه به رهبری اردوغان با اسرائیل از جمله ماجرای حضور شیمون پرز رئیس جمهور اسبق اسرائیل در مجلس ترکیه و سخنرانی وی در این مجلس که در تاریخ ۷ دهه اخیر در هیچ کشور اسلامی رخ نداده بود و تمایل شدید اردوغان و دولتش برای بهبود روابط با دولت نتانیاهو را می‌توان مؤلفه‌هایی دانست که سخنان اردوغان پیرامون دشمنی با نتانیاهو را نفی می‌نماید.

اردوغان با درک شرایط سیاسی اسرائیل و پایان دوره نتانیاهو در این کشور، تلاش داشته است تا از ماجرای داخلی سپهر سیاسی اسرائیل به نفع خود بهره‌برداری نموده و با چنین سخنانی علیه نتانیاهو ضمن انحراف توجه به مسایل داخلی ترکیه، به دولت جدید اسرائیل که از مخالفان سرسخت نتانیاهو هستند، پیام دوستی و همکاری ارسال نماید.

با توجه به اینکه سیاستگذاری عمومی مبتنی بر نوعی آینده‌نگری و تحولات در آینده می‌باشد، به صراحت می‌توان گفت که نیت و هدف اصلی اردوغان از مواضع تند علیه نتانیاهو طی یک ماه اخیر برای اسطوره‌سازی از اردوغان و سپس زمینه‌سازی برای بهبود روابط ترکیه و اسرائیل در دولت جدید اسرائیل بوده است.

منابع:

۱- گریبر، دیوید. پاره‌های انسان شناسی آنارشیستی. ترجمه رضا اسکندری و تهران. خرد سرخ. ۱۳۹۸. چاپ اول. ص

۲۸

۲- روزنامه حریت دیلی نیوز. ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۰. به آدرس: ۱۶۴۸۶۶-//..-//

۳- روزنامه نیویورک تایمز. ۳ آذر ۱۳۸۶ به آدرس: ۳۰۸۳۱۵۸۹۴-//..-//۲۰۰۷/۱۱/۱۳///۱۳-۳۰۸۳۱۵۸۹۴-//..-//

۴- المانیور. ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۰. به آدرس: ۱۶۴۸۶۶-//..-//۲۰۲۱/۰۵-//

۵- روزنامه فاینشال تایمز. ۷ خرداد ۱۴۰۰. به آدرس: ۵۸۲۷۷۴۹۵-۹۳۳۹-۴۸-۲۰۰۱-۹۶۸۲۵-۲۰۰۱://..//

۶- خبرگزاری رویترز. ۵ دی ۱۳۹۹. به آدرس: ۲۸۰۶-://..//

۷- یورونیوز فارسی. ۲ دی ۱۳۹۹. به آدرس: ۲۰۲۰/۱۲/۲۲/-----://..//